Kazanım: Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.

Kuvâ-yı Millîye'den Düzenli Orduya

Batı Cephesi

Yunanlara karşı açılan bu cephe, Millî Mücadele'nin **en uzun süren, en kanlı ve en son kapanan** cephesidir. Yunan ordusunun arkasında **İngiltere** vardı. Bu cephede beş büyük savaş yapıldı: **I. İnönü, II. İnönü, Kütahya-Eskişehir** (bu konuda), **Sakarya ve Büyük Taarruz** (Konu 5). Bu cephe kazanılınca Millî Mücadele'nin askerî safhası bitti.

BUNU UNUTMA

Mondros'tan sonra Osmanlı orduları terhis edildi. Elinde düzenli birlik kalan yalnızca iki kolordu vardı: **15. ve 20. Kolordular**. Batı'daki ilk direnişi bu yüzden **Kuvâ-yı Millîye** yaptı.

Kuvâ-yı Millîye'nin yararları

- Millî bilincin uyanmasını sağladı.
- Bölgesel direnişi başlattı, Yunan ilerleyişini **yavaşlattı**.
- TBMM'ye karşı çıkan iç ayaklanmaların bastırılmasında görev aldı.
- Düzenli ordu kurulana kadar zaman kazandırdı; **Batı Cephesi'nin temelini** oluşturdu.

Yetersizlikleri

- **Bölgesel** hareket ediyordu; oysa bütün ülkenin kurtarılması gerekiyordu.
- **Merkezî bir otoriteye** ve askerî disipline bağlı değildi; bazıları başına buyruktu, halktan zorla malzeme toplayabiliyordu.
- Düzenli Yunan ordusunu **durduramıyordu**; Meclisin otoritesine de zarar veriyordu.

Tarih	Düzenli orduya giden yol
Sivas Kongresi sonrası	Temsil Heyeti, **Ali Fuat Paşa'yı** Batı Anadolu Genel Kuvâ-yı Millîye (Batı Cephesi) Komutanlığına atadı; bölgedeki Kuvâ-yı Millîye birlikleri bu cepheye bağlandı.
Ekim 1920 sonu	**Gediz Taarruzu:** Ali Fuat Paşa'nın kuvvetleri ile **Çerkez Ethem'in** kuvvetleri arasında iş birliği olmadığı için taarruz **başarısız** oldu. Ali Fuat Paşa görevden alındı (Moskova Büyükelçisi oldu).
9 Kasım 1920	Batı Cephesi ikiye ayrıldı: İzmit'ten Kütahya'ya **Batı Cephesi** Komutanı **Albay İsmet (İnönü) Bey**; Afyon'dan Adana'ya **Güney Cephesi** Komutanı **Albay Refet (Bele) Bey**. İki cephe de Genelkurmay Başkanı **Fevzi (Çakmak) Paşa'ya** bağlandı. **Düzenli ordu kuruldu.**
Kasım 1920 - Ocak 1921	Düzenli orduya katılmak istemeyen **Demirci Mehmet Efe** ve **Çerkez Ethem** ayaklandı; düzenli ordu bu isyanları bastırdı.

A+ LGS'DE ÇIKABİLİR

Mustafa Kemal'e göre orduyu kuracak olan **millet**, milletin yeri de **meclisti**. Önce Meclis açıldı, sonra düzenli ordu kuruldu: Bu, **millî egemenliğe** verdiği önemi gösterir.

Önce meclis, sonra ordu

TBMM açılmadan önce gazeteci **Yunus Nadi (Abalıoğlu)**, bir an önce ordu kurulmasını önerince Mustafa Kemal şu cevabı verdi: Önce meclis, sonra ordu; çünkü ordu yüz binlerce insan ve milyonlarca servet demektir, buna **iki üç kişi karar veremez**.

	Kuvâ-yı Millîye	Düzenli ordu
Kim kurdu?	Halk; gönüllü, bölgesel birlikler	TBMM (9 Kasım 1920)
Bağlılık	Merkezî otorite ve disiplin yok	TBMM'ye ve Genelkurmaya bağlı, disiplinli

Kazanım: Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.

I. İnönü Muharebesi (6-10 Ocak 1921)

İnönü mevzileri (temsilî)

Yunanlar neden saldırdı?

- İngilizler **Sevr'i** baskı ve saldırıyla TBMM'ye kabul ettirmek istiyordu.
- Demir yolu kavşağı **Eskişehir'i** alıp demir yoluyla **Ankara'ya** ulaşmak, **Meclisi dağıtmak**.
- Yeni kurulan **düzenli orduyu** güçlenmeden yok etmek.
- **Çerkez Ethem İsyanı'ndan** yararlanmak.

Savaşın gelişimi

6 Ocak 1921'de Bursa ve Uşak yönünden saldırıya geçen Yunanlar **8 Ocak'ta Bilecik'i** işgal etti, **9 Ocak'ta İnönü** mevzilerine ulaştı. **10 Ocak'ta** şiddetli çarpışmalar oldu. **Albay İsmet Bey** komutasındaki Türk ordusu, silah ve asker sayısı bakımından üstün olan Yunanları durdurdu. İnönü mevzilerini aşamayan Yunanlar ertesi gün Bursa yönüne, eski mevzilerine çekildi. Bu, **düzenli ordunun ilk zaferidir**.

I. İnönü'nün sonuçları

- Halkın düzenli orduya ve TBMM'ye **güveni** arttı; orduya katılım ve askere alma işleri hızlandı.
- **Çerkez Ethem İsyanı** tamamen bastırıldı; kuvvetlerinin bir bölümü düzenli orduya katıldı.
- İngilizlerin planları bozuldu, **Yunanlara güvenleri** sarsıldı.
- İsmet Bey'in rütbesi albaylıktan **generalliğe** yükseltildi (İsmet Paşa).
- Ardından gelen beş gelişme: **Teşkilat**-ı Esasiye, **Afganistan** Antlaşması, **Londra** Konferansı, **İstiklal** Marşı, **Moskova** Antlaşması.

ÖNEMLİ

Kodla: I. İnönü'den sonraki beş gelişmeyi **TALİM** kelimesiyle hatırla. Tarih sırası aşağıdaki kronolojidedir.

A+ LGS'DE ÇIKABİLİR

I. İnönü, düzenli ordunun **ilk sınavı ve ilk zaferidir**. Düzenli orduya geçişin doğru bir karar olduğunu kanıtladı.

İsmet İnönü (1884-1973)

I. Dünya Savaşı'nda idari ve askerî görevlerde bulundu. Mustafa Kemal'in çağrısıyla **19 Mart 1920'de** gizlice Ankara'ya geçti; Edirne milletvekili oldu. I. ve II. İnönü zaferlerinde etkin rol oynadı, cepheler birleşince Batı Cephesi Komutanı oldu (4 Mayıs 1921). İlk cumhuriyet hükûmetinin **başbakanı** (30 Ekim 1923), Atatürk'ün ölümünden sonra **cumhurbaşkanı** oldu (11 Kasım 1938).

1921	I. İnönü'den sonraki gelişmeler (tarih sırasıyla)
20 Ocak	Teşkilat-ı Esasiye Kanunu (1921 Anayasası) kabul edildi.
21 Şubat - 12 Mart	Londra Konferansı toplandı.
1 Mart	Afganistan ile Dostluk ve İş Birliği Antlaşması imzalandı.
12 Mart	İstiklal Marşı kabul edildi.
16 Mart	Sovyet Rusya ile Moskova Antlaşması imzalandı.

İlk Anayasa ve Londra Masası

Teşkilat-ı Esasiye Kanunu (20 Ocak 1921)

Mustafa Kemal'in önergesiyle hazırlanan, **yeni Türk devletinin ilk anayasası** ve **kuruluş belgesidir**. Başlıca maddeleri:

- **Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.** Yönetim, milletin geleceğini kendisinin belirlemesi esasına dayanır.
- Yürütme gücü ve yasama yetkisi, milletin tek ve gerçek temsilcisi olan **Büyük Millet Meclisinde** toplanır.
- **Türkiye Devleti**, Büyük Millet Meclisince yönetilir; hükûmeti "Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti" adını alır.
- Meclis illerde halkın seçtiği üyelerden oluşur; seçimler **iki yılda bir** yapılır.
- **Şer'i (dinî) hükümlerin uygulanması**; kanun yapmak, değiştirmek, kaldırmak; antlaşma, barış ve savaş kararı Meclise aittir.
- Genel kurulda seçilen Meclis Başkanı aynı zamanda **hükûmetin de başkanıdır**.

DİKKAT!

1921 Anayasası **24 maddedir**, savaş şartlarına göre hazırlanmış kısa bir anayasadır. **Kişi temel hak ve özgürlükleri yer almaz**; yalnız devleti örgütleyen maddeler vardır.

Kavram kutusu

Güçler birliği: Yasama ve yürütmenin aynı organda (TBMM) toplanması. **Meclis hükûmeti sistemi:** Hükûmetin meclis içinden çıkması, meclis başkanının hükûmetin de başkanı olması. **Millî egemenlik:** Yönetme yetkisinin millete ait olması.

1921 Anayasası'nın önemi

Türk tarihinde ilk kez **egemenliğin kayıtsız şartsız millete** ait olduğu bir anayasaya yazıldı. Millî egemenlik yolunda büyük bir adım atıldı. TBMM'nin hukuki varlığı güçlendi; yeni devletin siyasi, idari ve hukuki esasları belirlendi.

Londra Konferansı (21 Şubat - 12 Mart 1921)

Neden toplandı? I. İnönü yenilgisi İtilaf devletleri arasındaki görüş ayrılıklarını artırdı; İngilizlerin kendi kamuoyunda da barış isteği vardı. İtilaf devletleri Sevr'de küçük değişiklikler yaparak antlaşmayı **diplomasiyle TBMM'ye kabul ettirmek** istedi. Konferans süreci Yunanlara toparlanma fırsatı da verecekti. **Davet:** İstanbul Hükûmeti doğrudan, TBMM ise onun heyeti içinde çağrıldı. Amaç iki Türk tarafının **görüş ayrılığından yararlanmaktı**. TBMM doğrudan davet edilmezse katılmayacağını bildirdi; **İtalya aracılığıyla** doğrudan çağrıldı. **Konferansta:** İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya ve Yunanistan vardı. TBMM heyetine Dışişleri Bakanı **Bekir Sami Bey**, İstanbul Hükûmeti'ne **Tevfik Paşa** başkanlık etti. Tevfik Paşa sözü "milletin asıl vekillerine", yani TBMM heyetine bıraktı. Bekir Sami Bey **Sevr'i tanımadıklarını**, yalnız Misakımillî esaslarında görüşeceklerini söyledi; işgal altındaki toprakların boşaltılmasını, bağımsızlığın tanınmasını ve **kapitülasyonların kaldırılmasını** istedi. Uzlaşma olmadı, konferans **sonuçsuz dağıldı**.

TBMM ne kazandı?

İlk kez uluslararası bir konferansa katıldı ve **Misakımillî'yi dünya kamuoyuna duyurdu**. İtilaf devletlerinin "Türkler barışa yanaşmıyor" propagandası çürütüldü. İkilik çıkarma planı bozuldu. İtilaf devletleri Sevr'in kolay uygulanamayacağını anladı, aralarındaki görüş ayrılıkları derinleşti.

A+ LGS'DE ÇIKABİLİR

Londra Konferansı'na çağrılmak, TBMM'nin İtilaf devletlerince **ilk kez resmen ve hukuken tanınması** demektir.

İki anayasayı karşılaştır

	Kanun-ı Esasi (1876)	Teşkilat-ı Esasiye (1921)
Egemenlik	Padişaha ve Osmanlı hanedanına aitti.	**Kayıtsız şartsız milletindir.**
Yasama-yürütme	Padişahın geniş yetkileri vardı.	İkisi de TBMM'de toplandı (**güçler birliği**).
Temel haklar	Yer verildi.	Yer verilmedi.

İki Dost ve Bir Marş

BUNU UNUTMA

Afganistan, TBMM'yi ve Misakımillî'yi tanıyan **ilk Müslüman devlettir.**

Afganistan Antlaşması (1 Mart 1921)

Afganistan, 1839'dan beri süren İngiliz işgalinden 1919'da kurtulup bağımsız olmuştu; I. İnönü zaferini kutlayan ilk ülkelerdendi. TBMM'nin Moskova'ya gönderdiği heyet ile orada bulunan Afgan temsilcileri arasında **Dostluk ve İş Birliği Antlaşması** imzalandı. **Maddeleri:** İki devlet birbirinin **bağımsızlığını tanıdı**, karşılıklı elçiler görevlendirildi. Biri saldırıya uğrarsa diğeri bunu kendine yapılmış sayıp yardım edecekti. Türkiye Afganistan'a **subay ve öğretmen** gönderecek, bunlar en az 5 yıl görev yapacaktı.

Ankara'da yazılan marş (temsilî)

İstiklal Marşı (12 Mart 1921)

Neden gerekti? Halkın ve ordunun moralini yükseltmek, millî birliği güçlendirmek, bağımsızlığı simgelemek. Maarif Vekâleti **500 lira** ödüllü bir yarışma açtı; **700'den fazla** şiir geldi ama uygun olanı bulunamadı. **Mehmet Âkif** para ödülü olduğu için yarışmaya katılmamıştı.

Aşama	İstiklal Marşı'nın hikâyesi
İkna	Maarif Vekili **Hamdullah Suphi Bey** marşı en iyi Âkif'in yazacağına inanıyordu. Yakın dostu Karesi (Balıkesir) Mebusu **Hasan Basri Bey** Âkif'i ikna etti.
Yazım	Âkif, Ankara'daki **Tacettin Dergâhı'nda** yaklaşık **on günde** şiiri tamamladı.
Yayım	Şiir **17 Şubat 1921'de** Sebilürreşad dergisinin ilk sayfasında **"Kahraman Ordumuza"** armağan olarak yayımlandı.
Kabul	Mecliste Hamdullah Suphi Bey okudu; milletvekilleri ayakta alkışladı. **12 Mart 1921'de** millî marş olarak kabul edildi.
Ödül ve beste	Âkif ödülü, fakir kadın ve çocuklara iş öğreten **Darülmesai** adlı hayır kurumuna bağışladı. Marşın bestesi **Osman Zeki (Üngör)** tarafından yapıldı, **1930'dan** itibaren kullanıldı.
Âkif ve Millî Mücadele	Balkan Savaşları'ndan beri vaazlarıyla halkı birliğe çağırdı. Şubat 1920'de **Balıkesir'de** Zağanos Paşa Camii'nde direnişe teşvik eden vaazlar verdi, sonra Ankara'ya geçti.
Önemi	Millî Mücadele'nin **en bunalımlı günlerinde** kabul edilen marş orduya ve millete büyük **moral** verdi, zafere inancı güçlendirdi. Âkif: "O şiir artık benim değildir, **milletin malıdır**."

İlkleri karıştırma

TBMM'yi tanıyan **ilk devlet:** Ermenistan (Gümrü). **İlk Müslüman devlet:** Afganistan. **İlk büyük Avrupa devleti:** Sovyet Rusya (Moskova). **Londra'da** İtilaf devletleri TBMM'yi ilk kez muhatap aldı; antlaşmayla tanıyan **ilk İtilaf devleti** ise Fransa'dır (Ankara Antlaşması, Konu 5). **Misakımillî'den ilk taviz:** Batum. **Düzenli ordunun ilk zaferi:** I. İnönü.

Mehmet Âkif Ersoy (1873-1936): İstanbul'da doğdu; **veteriner** olarak yetişti. Şiirlerini **Safahat** adlı eserinde topladı. Millî Mücadele'de vaazlarıyla halkı direnişe çağırdı, birinci dönem TBMM'de **Burdur** milletvekili oldu. İstiklal Marşı'nın şairi olduğu için **millî şairimiz** olarak anılır.

Kazanım: Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.

Moskova ve II. İnönü

Moskova Antlaşması (16 Mart 1921)

Neden yakınlaştık? Rusya'da Çarlık Şubat 1917'de yıkıldı; Ekim 1917'de Bolşevikler yönetimi ele geçirdi (Bolşevik İhtilali). Sovyet Rusya savaştan çekildi ve gizli paylaşma antlaşmalarını açıkladı. Avrupa onu dışladı. Siyasi yalnızlıktaki Rusya, Boğazlar'dan ve güneyden gelecek tehlikeye karşı İtilaf devletleriyle savaşan TBMM'yi destekledi. TBMM de siyasi ve ekonomik desteğe muhtaçtı. Moskova Büyükelçisi **Ali Fuat (Cebesoy) Paşa** ilişkileri geliştirdi.

A+ LGS'DE ÇIKABİLİR

Sovyet Rusya, TBMM'yi ve Misakımillî'yi tanıyan **ilk büyük Avrupa devletidir**. Moskova, TBMM'nin büyük bir Avrupa devletiyle imzaladığı **ilk antlaşmadır**.

Maddeleri

- Birinin tanımadığı antlaşmayı diğeri de tanımayacak (dış politikada **birlikte hareket**).
- **Kars, Ardahan, Artvin** TBMM'ye; **Batum Gürcistan'a**, Nahcivan Azerbaycan'a bırakılacak.
- Osmanlı ile Çarlık Rusya arasındaki antlaşmalar geçersiz sayılacak.
- Rusya **Misakımillî'yi** tanıyacak, **kapitülasyonlardan** vazgeçecek.
- Boğazlar, Karadeniz'e kıyısı olan devletlerin konferansında, Türkiye'nin egemenliği zedelenmeden çözülecek.

Sonuçları

- TBMM'nin **hukuki varlığı** ve yeni devletin sınırları tanındı.
- **Doğu sınırı** güvenceye alındı; doğudan gelecek tehdit önlendi.
- Önemli bir devletin **siyasi ve ekonomik desteği** kazanıldı.
- **Batum'un** Gürcistan'a bırakılmasıyla **Misakımillî'den ilk taviz** verildi.

II. İnönü Muharebesi (23 Mart - 1 Nisan 1921)

Nedenleri: Londra'daki önerilerin kabul edilmeyeceğini gören İngiltere Yunanlara yeni taarruz emri verdi. Yunanlar I. İnönü yenilgisini **telafi etmek**, toparlanamamış Türk ordusunu yenip Eskişehir, Kütahya, Afyon'u alarak Ankara'ya ulaşmak ve İtilaf devletlerinin güvenini yeniden kazanmak istedi. **Gelişimi: 23 Mart'ta** Bursa'dan Eskişehir'e, Uşak'tan Afyon'a saldırdılar. **26 Mart'ta** İnönü'de çarpışmalar başladı, **27 Mart'ta** şiddetlendi, **31 Mart'a** kadar sürdü. İsmet Paşa komutasındaki ordu üstün Yunan kuvvetlerini yendi; Yunanlar **1 Nisan'da** çekildi. Afyon'u işgal eden güneydeki Yunan birlikleri de şehri boşalttı.

II. İnönü'nün sonuçları

- Halkın düzenli orduya ve TBMM'ye **inancı** güçlendi.
- **İtalya** Antalya çevresinden çekilmeye başladı (Anadolu'dan çekilmeye karar veren **ilk İtilaf devleti**).
- **Fransa**, TBMM ile görüşmek üzere **Ankara'ya temsilci** gönderdi.
- Yunanlar **Kocaeli'nden**, Fransızlar **Zonguldak'tan** çekildi.
- İngiltere Malta'daki Türk esirlerden **40** kişiyi serbest bıraktı; İngilizlerin Yunanlara güveni azaldı.
- İtilaf devletleri arasındaki görüş ayrılıkları belirginleşti.

Zafer telgrafı (temsilî)

Makûs talih yenildi

II. İnönü Zaferi'nden sonra Mustafa Kemal Paşa İsmet Paşa'ya gönderdiği telgrafta şöyle dedi: **"Siz orada yalnız düşmanı değil, milletin makûs talihini de yendiniz."** (**Makûs:** kötü giden, ters.) Bu söz, yıllardır yenilgi ve toprak kaybı yaşayan milletin kaderinin **değişmeye başladığını** anlatır. Düzenli orduya ve TBMM Hükûmetine **güven** arttı.

Kütahya-Eskişehir Muharebeleri

Büyük saldırıdan önce

II. İnönü'den bir hafta sonra Refet Bey komutasındaki kuvvetler **Aslıhanlar ve Dumlupınar** yönünde harekete geçti; yorgun ordu başarılı olamadı. Yunanlar üç ayda güçlü bir ordu hazırladı. İzmir'e gelen **Yunan Kralı Konstantin**, gazetecilere bir sonraki toplantısını **Ankara'da** yapacağını söyledi. Türk ordusunun hazırlığını engellemek için silah ve cephanenin gizlice geldiği **İnebolu** limanını **9 Haziran 1921'de** savaş gemisiyle topa tuttular.

DİKKAT!

Kütahya-Eskişehir, düzenli ordunun Batı Cephesi'nde uğradığı **en büyük yenilgidir**.

Sakarya'ya doğru çekiliş (temsilî)

10-24 Temmuz 1921

Amaç: İki yenilginin öcünü almak; Eskişehir, Afyon ve Kütahya'yı alıp **Ankara'ya** ulaşmak, Türk ordusunu bozguna uğratıp TBMM'yi ortadan kaldırmak, Sevr'i kabul ettirmek. **Gelişim: 10 Temmuz'da** genel saldırı başladı. Yunanlar **13 Temmuz'da Afyon'u**, **17 Temmuz'da Kütahya'yı**, **19 Temmuz'da Eskişehir'i** aldı. Çok geniş bir cepheye yayılan Türk ordusu savunmayı başaramadı.

A+ LGS'DE ÇIKABİLİR

Çekilme kararı riskliydi ama ordunun **yok olmasını önledi**. Bu karar Mustafa Kemal'in **ileri görüşlülüğünü** ve sorumluluk almaktan çekinmediğini gösterir.

Neden Sakarya'nın doğusuna?

Mustafa Kemal Paşa orduya **Sakarya Irmağı'nın doğusuna** çekilme emri verdi. Bu taktik geri çekilişle:

- Ordunun daha fazla kayıp vermesi önlenecek, eksikleri tamamlanacak, zaman kazanılacaktı.
- Yunan ordusu **bilmediği** bir bölgeye çekilecek, ikmal kaynaklarından uzaklaşacaktı.
- Düşman Sakarya'nın doğusunda **yok edilecekti**.

İç politikada ve askerî alanda

- Halkta ve Mecliste **moral çöküntüsü** ve telaş yaşandı; Yunanlar **Polatlı'ya** kadar geldi.
- Mecliste sert tartışmalar oldu; Meclisin **Kayseri'ye taşınması** gündeme geldi.
- Mustafa Kemal'in ordunun başına geçmesi istendi; bu süreç **Başkomutanlık Kanunu'na** götürdü (Konu 4).
- Ordu fazla kayıp vermeden çekildiği için **yeni bir dirilişe** hazırlanma imkânı doğdu.

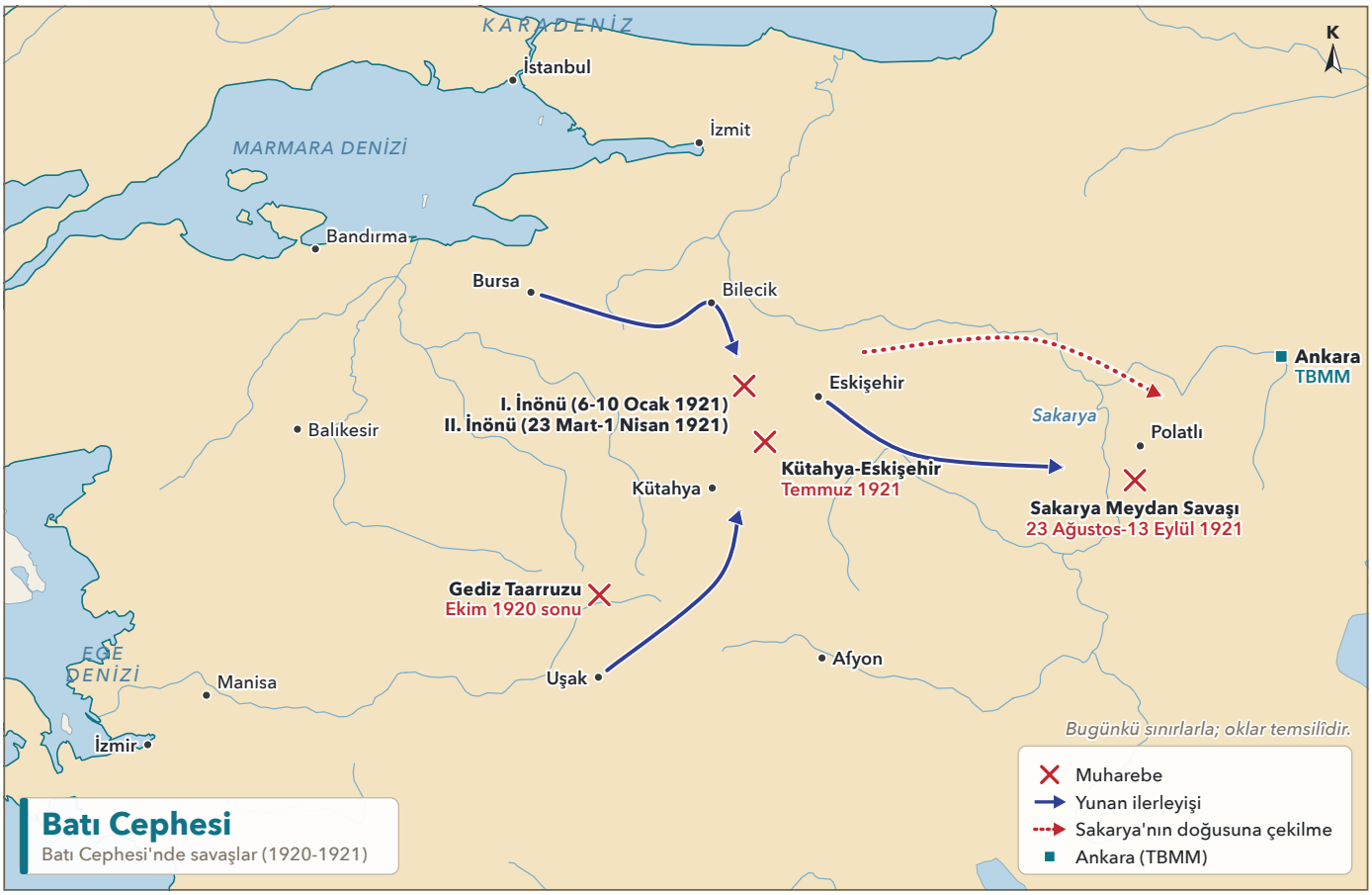
Dış politikada

- TBMM ile anlaşma zemini arayan **Fransa** görüşmeleri **erteledi**.
- **İtalya** Anadolu'dan çekilmekten (Akdeniz çevresini boşaltmaktan) **vazgeçti**.

Notlarım

Kazanım: Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.

Haritada Batı Cephesi

Haritayı okuyalım

- Düzenli ordunun ilk zaferi **I. İnönü** (Ocak 1921), ardından **II. İnönü** (Mart-Nisan 1921) kazanıldı.
- **Kütahya-Eskişehir** muharebelerinden sonra ordu **Sakarya'nın doğusuna** çekildi.
- **Sakarya Meydan Savaşı** (23 Ağustos-13 Eylül 1921) Yunan ilerleyişini durdurdu.

A+ LGS'DE ÇIKABİLİR

Gediz Taarruzu'ndaki başarısızlık **düzenli orduya** geçişi hızlandırdı.

Tekrar zinciri

Gediz Taarruzu (Ekim 1920) → düzenli orduya geçiş → **I. İnönü** (Ocak 1921) → Teşkilat-ı Esasiye, Londra Konferansı, İstiklal Marşı → **II. İnönü** (Mart-Nisan 1921) → **Kütahya-Eskişehir** (Temmuz 1921) → Sakarya'nın doğusuna çekilme → **Sakarya** (Ağustos-Eylül 1921).

Batı Cephesi'nde savaş	Tarih	Sonucu
I. İnönü	6-10 Ocak 1921	Düzenli ordunun **ilk zaferi**; Yunanlar Bursa yönüne çekildi.
II. İnönü	23 Mart - 1 Nisan 1921	Türk zaferi; İtalya Anadolu'dan çekilmeye başladı.
Kütahya-Eskişehir	10-24 Temmuz 1921	Türk yenilgisi; ordu **Sakarya'nın doğusuna** çekildi.
Sakarya	23 Ağu. - 13 Eylül 1921	Türk zaferi; Yunan ilerleyişi durduruldu (Konu 5).

Kazanım: Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.

Kendimi Deniyorum

A. Doğru mu, yanlış mı?

Cümle doğruysa "D", yanlışsa "Y" yazınız.

- [ ] 1. Gediz Taarruzu, Ali Fuat Paşa ile Çerkez Ethem kuvvetlerinin iş birliği sayesinde kazanılmıştır.
- [ ] 2. 1921 Anayasası'nda güçler birliği ilkesi benimsenmiştir.
- [ ] 3. Afganistan, TBMM'yi tanıyan ilk Müslüman devlettir.
- [ ] 4. Moskova Antlaşması ile Batum Türkiye'ye bırakılmıştır.
- [ ] 5. Kütahya-Eskişehir Muharebeleri'nden sonra ordu Sakarya'nın doğusuna çekilmiştir.

B. Eşleştirelim

Kavramın harfini ilgili açıklamanın başındaki kutuya yazınız.

A) Bekir Sami	☐	Malta'daki 40 esirin bırakılması
B) Mehmet Âkif	☐	Batı Cephesi Komutanı
C) II. İnönü	☐	Ankara'da toplantı yapacağını söyleyen kral
D) İsmet Bey	☐	İstiklal Marşı'nın şairi
E) Konstantin	☐	Londra'da TBMM heyeti başkanı

C. Boşlukları dolduralım

Kelimeler: **Teşkilat-ı Esasiye** **Tevfik Paşa** **Darülmesai** **İnebolu**

1. Mehmet Âkif ödülünü ..... adlı kuruma bağışladı.
2. Yunanlar 9 Haziran 1921'de ..... limanını topa tuttu.
3. Londra'da sözü TBMM heyetine ..... bıraktı.
4. Yeni Türk devletinin ilk anayasası ..... Kanunu'dur.

D. Bilgimi yazıyorum

1. Kuvâ-yı Millîye'den düzenli orduya geçilmesinin iki nedenini yazınız.

2. Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun iki özelliğini yazınız.

3. Moskova Antlaşması'nın TBMM'ye kazandırdıklarından ikisini yazınız.

4. Mustafa Kemal ordunun Sakarya'nın doğusuna çekilmesini neden istemiştir?

Bu konunun şarkısını Onur Akmeşe YouTube kanalından dinlemeyi unutmayın!